

KUUR

OTSTARBELT
argipäevane,
välimu-
selt vahva
särtsuandja.

Kuurituur. Hoiul puud ja surfilauad

Ait on mõeldud saagi ja küün heina jaoks. Kuuris hoitakse nii puud kui ka tööriistu. Tagasihoidlike kuuride kõrval leiab tänapäeval ka päris uhkeks vuntsitud hooneid.

MART KALM
arhitektuuriajaloolane

Oma olemuselt on kuur abihoone, mis täidab majapidamises olulist rolli. Kuurid on sage- li üsna tagasihoidliku ilmega hooned, mis on rajatud eeskätt praktilistel põhjustel. Silme ette kangastub traditsiooniline hallist lauast ja laastukatusena puukuur. Kindlasti piisab vaid sellest, et vaimusilmas võtta ette rännak vana- ema ja vanaisa maakodu õuele.

Kui saagimine ja lauamaterjal ei olnud maa- piirkondades ja äärelinnas veel taskukohase hinnaga, hoiti puud lihtsalt riidas. Tänu tehni- ka arengule 19. sajandi lõpus muutus laud- ja katusekattematerjal soodsamaks ning kuure hakati ehitama aina rohkem. Tööriistakuuri vajalikkusele avaldas oma mõju ka tööriistade areng. Kui tööriistade valik oli kesine, puudus vajadus neid eraldi hoones hoiustada. Valiku laienedes muutus see aga vältimatuks.

Lammutatud materjalist mitmekorruseliste hooneteni. Linnades, eeskätt Tartus, ehitati kuurid sageli mitmekorruselisteks, kuna puu- küttega kortermaju oli palju ja asustatus tihe. Eesti ajal ei olnud suurte puukuuride rajamine õuele tüüpiline. Puid osteti spetsiaalselt puu- turult, kus käidi iga nädal. Kortermajades pol- nud mõeldav talveks puud varuda ruumi vähe- suse tõttu. Talve küttematerjali kogumise kom- me algas nõukogude ajal, kui kadus puuturg.

Vanasti ehitati kuure kehvemast materjalist. Sageli kasutati selleks mõne vana hoone lam- mutamise ülejääke. Põnevaks näiteks puidu- materjali taaskasutusest on Miia-Milla-Manda muuseum Kadriorus. See hoone ehitati 1937.

KUURID ei ole enam pelgalt küttepuude hoidmiseks.

19.
sajandi lõpus, kui laudmaterjal odava- maks muutus, hakati aina rohkem kuure ehitama.

aastal tsariaegse Kadrioru lossi ees olnud suve- restorani puitosadest.

Kuuri moodsad variatsioonid. Tõenäoliselt on eestlastele tuttavad ka sellised abihooned nagu pesuköök ja hilisema tekkega garaaž. Pesu- köök on olnud pea iga äärelinna õuel, tuleohu- tuse tõttu teistest hoonetest eraldi. See oli kivi- hoone. Kogu majarahvas pesi seal oma pesu ja tavaliselt oli hoones ka saun.

Moodsamateks kuurideks võib pidada pani- paikasid. Tekkinud on palju harrastusvahen- deid – surfilauad, rattad, suusad jne. Üha enam peetakse lugu mugavusest ja soovitakse toi- metada ilma külma ja vihma kätte minemata.